

Ірина ЗВАРИЧ

*д.е.н., професор, завідувач кафедри
міжнародної економіки
Західноукраїнського національного
університету*

Владислав БАРИЛОВСЬКИЙ

*студент Західноукраїнського
національного університету*

Іван ВАНКЕВИЧ

*аспірант Західноукраїнського
національного університету*

ЦИРКУЛЯРНА ЕКОНОМІКА ТА ЇЇ ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ

Постановка проблеми. Проблема екобезпеки в світі є актуальною та нагальною, оскільки забруднення навколишнього середовища, відходи та інші екологічні проблеми мають негативний вплив на здоров'я населення та економіку країни. У зв'язку з цим, необхідно розглянути інноваційні підходи до вирішення проблем екобезпеки.

Мета. Ознайомитись з циркулярною економікою та проаналізувати різні підходи, що використовуються для розв'язання проблем екобезпеки в світі.

Для досягнення мети ми ставимо наступні **завдання**:

- Зрозуміти перевагу моделі циркулярної економіки на лінійною
- Ознайомитись з підходами і принципами циркулярної економіки

Виклад матеріалу. Сьогодні вплив діяльності людини на екологію постійно зростає. Обмежені ресурси, збільшення кількості відходів і зростання обсягів забруднення, може спричинити погіршення добробуту людей та, з точки зору комерції, – збільшення загроз щодо конкурентоспроможності, прибутків та стійкості бізнесу. Саме застосування циркулярної економіки сприяє процесам переробки, повторного використання та відновлення сировини, і передбачає відхід від традиційної лінійної моделі «бери, виробляй і викидай», що переважала в економіці століттями.

На сьогоднішній день найбільш значущі результати в області переходу до циркулярної економіки демонструють країни Європейського Союзу (ЄС), де Європейська платформа ресурсоефективності, яка об'єднує країни ЄС, покликана забезпечити перехід до циркулярної економіки, яка ґрунтується на повторному використанні та високоякісній переробці первинної сировини.

План дій ЄС щодо циркулярної економіки визначає, що вона захищає екологію і зростає без збільшення споживання. Тобто – без надмірних відходів і

викидів. За розрахунками ЄС, ця модель дозволить створити 2 млн робочих місць до 2030 року. А кожна оселя зможе щороку заощаджувати на енергії до 500 євро. Там сподіваються до того часу скороти потреби у сировині на усіх ланках виробництва до 24%. А також планують знизити щорічні витрати підприємств на 630 млрд євро.

Світовий перехід до циркулярної економіки – тривалий, трудомісткий, але незворотний. У звіті -2019 "The Circularity Gap", який щороку презентують на Всесвітньому форумі у Давосі, зазначено, що світова економіка лише 9% матеріалів використовує повторно.

Більшість країн вже використовують різні підходи/принципи циркулярної економіки, ось деякі з них:

1) Дизайн майбутнього — це заміна традиційних матеріалів на більш екологічні і також саме проектування продукції враховує можливість ремонту, відновлення та повторного використання після закінчення терміну служби. Наприклад, компанія Adidas розробила бігові кросівки з 100% перероблених матеріалів.

2) Повторне використання у виробництві, коли продукти або компоненти використовують для створення нових товарів. Ось компанія Canon приймає назад продукцію в кінці життєвого циклу і використовує компоненти в нових пристроях, і це не впливає на зниження функціональності пристрою.

3) Повторне використання у споживанні, коли за допомогою оптимізації обслуговування компанії можуть збільшити життєвий цикл продукту. Наприклад, маркетплейс eBay пропонує відновлені після ушкоджень або браку, але повністю функціональні девайси, на спеціальному сайті за зниженими цінами.

4) "Чиста енергія" полягає в забезпеченні створення енергії за допомогою екологічно чистих джерел, зменшенні використання природних ресурсів та забезпечення повторного використання енергії у процесах виробництва. Прикладом застосування підходу "Чиста енергія" є компанія Tesla, яка розробляє електромобілі та енергоефективні системи житлового будівництва. Компанія також розробляє системи зберігання енергії, які дозволяють зберігати надлишкову енергію.

Правило "3R" є однією з основних стратегій моделі циркулярної економіки і означає "Reduce, Reuse, Recycle" - "Зменшення, Повторне використання, Переробка". Це правило описує три підходи до управління відходами та ресурсами, що допомагають зменшити кількість відходів та зберегти ресурси.

Зменшення (Reduce) полягає в зменшенні кількості відходів та споживання ресурсів за допомогою раціонального використання матеріалів та енергії. Наприклад, зменшення кількості упаковок за допомогою переходу на більш екологічні матеріали або зменшення кількості матеріалів, що використовуються для виробництва товарів. Повторне використання (Reuse) передбачає

використання виробів та матеріалів більше одного разу. Наприклад, повторне використання пляшок з водою, скляних банок або старих меблів, які можна відремонтувати та використовувати ще раз. Переробка (Recycle) полягає у зборі та переробці відходів з метою повторного використання матеріалів та енергії. Наприклад, переробка скла, паперу, пластику, металу та інших матеріалів з метою використання їх для виробництва нових продуктів.

Висновки. Отже, ми розуміємо, що традиційна лінійна модель економіки «бери, виробляй і викидай», а циркулярна економіка створює нові можливості для створення багатства та добробуту, забезпечує екобезпеку для людини, розвитку промисловості, а також є головним двигуном для досягнення цілей сталого розвитку суспільства. І на даний момент існують різні підходи та стратегії, як от “3R”, які допомагають впровадити циркулярну економіку в країні, що безумовно йде на користь усім.

Список використаних джерел:

1. Лихопат С.М. Циркулярна економіка як напрям промислової модернізації: передовий міжнародний досвід. URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/230935>
2. Дмитро Нечитайло. Як працює і чим вигідна циркулярна економіка. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2020/09/2/664626/>
3. Едуард Мкртчян. Циркулярна економіка як маркер протидії. URL: <https://interfax.com.ua/news/blog/783068.html>
4. Модель циркулярної економіки та її підходи. URL: <https://business.dii.gov.ua/handbook/impact-investment/model-cirkularnoi-ekonomiki>

Ірина ЗВАРИЧ

*д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки
Західноукраїнського національного університету*

Інна МАЛІНКА

студентка Західноукраїнського національного університету

ВИКЛИКИ ЕКОБЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА У ПОСТ ПАНДЕМІЧНИЙ ПЕРІОД

Постановка проблеми. Сучасний світ стикається зі значними екологічними викликами, спричиненими зростанням виробництва, споживанням